

FIȘA DISCIPLINEI

Materiale constituente ale suportului și preparăției picturilor /

Constituent materials of the support and preparation of paintings

Anul universitar 2026 – 2027

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ superior	Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj Napoca
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Arte vizuale
1.5. Ciclul de studii	Master
1.6. Programul de studii / Calificarea	Artă creștină
1.7. Forma de învățământ	Învățământ cu frecvență

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Materiale constituente ale suportului și preparăției picturilor / Constituent materials of the support and preparation of paintings			Codul disciplinei	OMR4026
2.2. Titularul activităților de curs	Pr. conf. univ. dr. res. Marin Cotețiu				
2.3. Titularul activităților de seminar	Pr. conf. univ. dr. res. Marin Cotețiu				
2.4. Anul de studiu	I	2.5. Semestrul	1	2.6. Tipul de evaluare	Examen
2.7. Regimul disciplinei	Obligativ	2.8. Tipul disciplinei	Disciplină de specializare (DS)		

3. Timpul total estimat (ore pe semestru al activităților didactice)

3.1. Număr de ore pe săptămână	3	din care: 3.2. curs	1	3.3. seminar/ laborator/ proiect	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	42	din care: 3.5. curs	14	3.6 seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp pentru studiul individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)					ore
Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe (AI)					13
Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					64
Pregătire seminare/ laboratoare/ proiecte, teme, referate, portofolii și eseuri					51
Tutoriat (consiliere profesională)					2
Examinări					3
Alte activități					0
3.7. Total ore studiu individual (SI) și activități de autoinstruire (AI)				133	
3.8. Total ore pe semestru				175	
3.9. Numărul de credite				7	

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	-
4.2. de competențe	-

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	Sală dotată cu ecran de proiecție vizuală, tablă, instrumentar și materiale de restaurare.
5.2. de desfășurare a seminarului/ laboratorului	Sală dotată cu ecran de proiecție vizuală, tablă, instrumentar și materiale de restaurare.

6.1. Competențele dobândite în urma absolvirii programului de studii (se preiau din planul de învățământ)¹

Competențe profesionale	
Codul competenței	Competență
CP2	Adaptează conceptul artistic la locație Adapts the artistic concept to the location
CP19	Analizează nevoile de conservare. Analyses conservation needs.
CP20	Oferă consiliere în materie de conservare. Provides conservation advice.
CP21	Desfășoară activități de conservare-restaurare cu ajutorul metodelor științifice. Carries out conservation and restoration work using scientific methods.
Competențe transversale	
Codul competenței	Competență
CT1	Organizează informații, obiective și resurse. Organizes information, objects, and resources.
CT2	Se exprimă într-un mod creativ. Expresses themselves in a creative way.

6.2. Rezultatele învățării specifice programului de studii (se preiau din planul de învățământ)²

Rezultatele învățării vizate prin disciplină		
Codul competenței	Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)	Abilități academice specifice (Specific academic skills)
CP2	Absolventul cunoaște cerințele canonice și de conservare legate de intervențiile în spații ecleziale și culturale. The graduate knows the canonical and conservation requirements related to interventions in ecclesial and cultural spaces.	Absolventul colaborează cu specialiști (arhitecți, restauratori, ingineri) pentru adaptarea tehnică a proiectului. The graduate collaborates with specialists (architects, restorers, engineers) for the technical adaptation of the project.
CP19	Absolventul cunoaște tipurile frecvente de degradare a materialelor utilizate în arta creștină. The graduate knows the frequent types of deterioration of materials used in Christian art.	Absolventul examinează starea de conservare a lucrărilor de artă creștină. The graduate examines the state of conservation of Christian artworks.
CP20	Absolventul cunoaște recomandările de bune practici în conservare. The graduate knows good practice recommendations in conservation.	Absolventul oferă consiliere de bază privind măsurile de conservare preventivă. The graduate provides basic advice on preventive conservation measures.
CT21	Absolventul cunoaște metode și materiale de bază pentru intervenții asupra suportului și stratului pictural. The graduate knows basic methods and materials for interventions on the support and paint layer.	Absolventul participă, în cadrul competențelor sale, la activități de conservare-restaurare. The graduate participates, within their competence, in conservation–restoration activities

7. Rezultatele învățării specifice disciplinei

Cunoștințe și înțelegere (Knowledge and understanding)
1. Studentul cunoaște terminologia de specialitate din domeniul restaurării privind suportul și preparația picturilor;

¹ Se vor prelua din Planul de învățământ al programului de studii acele competențe profesionale și/sau transversale la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa disciplinei. Pentru fiecare competență se va prelua întregul enunț, inclusiv codul competenței, cu formularea care apare în planul de învățământ, fără modificări. Dacă nu se preia nici o competență din oricare din cele două categorii, se șterge linia din tabel aferentă acelei categorii.

² Se menționează rezultatele învățării specifice programului de studiu la dezvoltarea cărora contribuie disciplina pentru care se elaborează fișa. Enunțurile, preluate fără modificări din Planul de învățământ în funcție de tipul disciplinei (DF/DS/DC) se trec în dreptul competenței asociate.

2. Studentul cunoaște caracteristicile materialelor constitutive, ale materialelor de restaurare, precum și uneltele și instrumentele care se utilizează;
3. Studentul cunoaște calitățile pe care trebuie să le aibă suportul și preparația pentru diverse tehnici artistice picturale, etapele de realizare a lor și operațiile specifice de restaurare;
4. Studentul are capacitatea de a înțelege complexitatea procesului de restaurare, de a planifica etapele de lucru și a gestiona optim resursele necesare efectuării operațiilor specifice suportului și preparației picturilor.
Abilități academice specifice (Specific academic skills)
1. Studentul este capabil să analizeze vizual diferite lucrări de pictură și să identifice tehnicile artistice utilizate;
2. Studentul este capabil să aleagă și să utilizeze materiale adecvate restaurării suportului și preparației picturilor în funcție de tehnicile artistice;
3. Studentul este capabil să argumenteze deciziile sale de selectare a materialelor utilizate în operațiile de restaurare la nivelul suportului și preparației, cu raportare la tehnicile artistice utilizate în realizarea picturilor.

8. Conținuturi

8.1 Curs	Metode de predare - învățare	Observații ³
1. Introducere în curs. Structura stratigrafică a picturilor pe lemn, degradări specifice suportului și preparației, și posibilități de restaurare	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	1 oră fizică
2. Lemnul, suport pentru pictură și material utilizat în restaurare	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	1 oră fizică
3. Biocizi utilizați în restaurare pentru combaterea mușcăiurilor	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	1 oră fizică
4. Insecticizi anticari utilizați în restaurarea lemnului	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	1 oră fizică
5. Consolidanți pentru lemn fragilizat	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	1 oră fizică
6. Adezivi pentru lemn	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	1 oră fizică
7. Lemnul nou utilizat în restaurare pentru completări în lacunele lemnului vechi	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	1 oră fizică
8. Chituri pentru lemn	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	1 oră fizică
9. Materiale pentru curățarea lemnului	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	1 oră fizică
10. Baițuri pentru integrarea cromatică a lemnului	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	1 oră fizică
11. Consolidanți pentru grund	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	1 oră fizică
12. Materiale pentru curățarea lacunelor grundului	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	1 oră fizică

³ De exemplu aspecte organizatorice, recomandări pentru studenți, aspecte specifice legate de curs/seminar cum ar fi invitarea unor practicieni în domeniu etc.

13. Chituri pentru grund	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	1 oră fizică
14. Materiale pentru finisarea chiturilor	prelegere interactivă, prezentare de material didactic	1 oră fizică

Bibliografie

ANASTASIU, Anastase, coordonator științific, *Restaurarea. Știință și artă*, Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, București, 1976.

BARBU, Dorin, coordonator, *Magia restaurării. 40 de ani de restaurare științifică*, Ed. Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2015.

BRANDI, Cesare, *Teoria restaurării*, Ed. Meridiane, București, 1996.

COTEȚIU, Marin, *Ipostaze ale restaurării icoanei „Arhanghelul Mihail”, atribuită preotului zugrav Luca din Iclod*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2019.

COTEȚIU, Marin, *Restaurarea iconostasului și a icoanelor bisericii de lemn „Buna Vestire” a Mănăstirii Cormaia*, Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.

DIONISIE DIN FURNA, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sophia, București, 2000.

ISTUDOR, Ioan, *Noțiuni de chimia picturii*, ediția a III-a revăzută și adăugită, Ed. ACS, București, 2011.

IULIANA, monahia, *Truda iconarului*, Ed. Sophia, București, 2001.

LĂZĂRESCU, Liviu, *Pictura în ulei*, Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.

MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – *Materiale pentru realizarea, conservarea și restaurarea icoanelor și frescelor*, ETP Tehnopress, Iași, 2001.

MOLDOVEANU, Aurel, *Conservarea preventivă a bunurilor culturale*, Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010.

OPREA, Florea, *Biodeteriorarea operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2012.

OPREA, Florea, *Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale*, Ed. OSIM, București, 2010.

OPREA, Florea, *Biologie pentru conservarea și restaurarea patrimoniului cultural*, Ed. Maiko, București, 2006.

SANDU, Ion, *Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale organice*, vol. II, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008.

SĂNDULESCU-VERNA, Constantin, *Materialele și tehnica picturii*, Ed. Marineasa, Timișoara, 2000.

THOMSON, Daniel V. jr., *Materiale și tehnici de pictură în Evul Mediu*, Ed. Sophia, București, 2006.

THOMSON, Daniel V. jr., *Practica picturii în tempera*, Ed. Sophia, București, 2004.

VELIMIROVICI, Dacian, traducător, *Prelucrarea Lemnului – o pasiune pentru acasă*, Ed. Aquila'93, Oradea, 2007.

****Caietele restaurării*, Ed. ACS, București, 2012- 2024.

8.2 Seminar / laborator	Metode de predare - învățare	Observații
1. Introducere în curs. Structura stratigrafică a picturilor pe lemn, degradări specifice suportului și preparăției, și posibilități de restaurare	dezbatere și lucrare practică	2 ore fizice
2. Lemnul, suport pentru pictură și material utilizat în restaurare	dezbatere și lucrare practică	2 ore fizice
3. Biocizi utilizați în restaurare pentru combaterea mucegaiurilor	dezbatere și lucrare practică	2 ore fizice
4. Insecticizi anticari utilizați în restaurarea lemnului	dezbatere și lucrare practică	2 ore fizice
5. Consolidanți pentru lemn fragilizat	dezbatere și lucrare practică	2 ore fizice
6. Adezivi pentru lemn	dezbatere și lucrare practică	2 ore fizice
7. Lemnul nou utilizat în restaurare pentru completări în lacunele lemnului vechi	dezbatere și lucrare practică	2 ore fizice
8. Chituri pentru lemn	dezbatere și lucrare practică	2 ore fizice
9. Materiale pentru curățarea lemnului	dezbatere și lucrare practică	2 ore fizice
10. Baițuri pentru integrarea cromatică a lemnului	dezbatere și lucrare practică	2 ore fizice
11. Consolidanți pentru grund	dezbatere și lucrare practică	2 ore fizice
12. Materiale pentru curățarea lacunelor grundului	dezbatere și lucrare practică	2 ore fizice

13. Chituri pentru grund	dezbateri și lucrare practică	2 ore fizice
14. Materiale pentru finisarea chiturilor	dezbateri și lucrare practică	2 ore fizice
Bibliografie		
ANASTASIU, Anastase, coordonator științific, <i>Restaurarea. Știință și artă</i> , Muzeul de Artă al Republicii Socialiste România, București, 1976.		
BARBU, Dorin, coordonator, <i>Magia restaurării. 40 de ani de restaurare științifică</i> , Ed. Muzeului Național Brukenthal, Sibiu, 2015.		
BRANDI, Cesare, <i>Teoria restaurării</i> , Ed. Meridiane, București, 1996.		
COTEȚIU, Marin, <i>Ipostaze ale restaurării icoanei „Arhanghelul Mihail”, atribuită preotului zugrav Luca din Iclod</i> , Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2019.		
COTEȚIU, Marin, <i>Restaurarea iconostasului și a icoanelor bisericii de lemn „Buna Vestire” a Mănăstirii Cormaia</i> , Ed. Renașterea, Cluj-Napoca, 2016.		
DIONISIE DIN FURNA, <i>Erminia picturii bizantine</i> , Ed. Sophia, București, 2000.		
ISTUDOR, Ioan, <i>Noțiuni de chimia picturii</i> , ediția a III-a revăzută și adăugită, Ed. ACS, București, 2011.		
IULIANA, monahia, <i>Truda iconarului</i> , Ed. Sophia, București, 2001.		
LĂZĂRESCU, Liviu, <i>Pictura în ulei</i> , Ed. Sigma Plus, Deva, 1996.		
MELNICIUC-PUICĂ, Nicoleta – <i>Materiale pentru realizarea, conservarea și restaurarea icoanelor și frescelor</i> , ETP Tehnopress, Iași, 2001.		
MOLDOVEANU, Aurel, <i>Conservarea preventivă a bunurilor culturale</i> , Ed. Cetatea de Scaun, Târgoviște, 2010.		
OPREA, Florea, <i>Biodeteriorarea operei de artă și a materialelor structurale</i> , Ed. OSIM, București, 2012.		
OPREA, Florea, <i>Etiopatogenia operei de artă și a materialelor structurale</i> , Ed. OSIM, București, 2010.		
OPREA, Florea, <i>Biologie pentru conservarea și restaurarea patrimoniului cultural</i> , Ed. Maiko, București, 2006.		
SANDU, Ion, <i>Deteriorarea și degradarea bunurilor de patrimoniu cultural. Bunuri din materiale organice</i> , vol. II, Ed. Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2008.		
SĂNDULESCU-VERNA, Constantin, <i>Materialele și tehnica picturii</i> , Ed. Marineasa, Timișoara, 2000.		
THOMSON, Daniel V. jr., <i>Materiale și tehnici de pictură în Evul Mediu</i> , Ed. Sophia, București, 2006.		
THOMSON, Daniel V. jr., <i>Practica picturii în tempera</i> , Ed. Sophia, București, 2004.		
VELIMIROVICI, Dacian, traducător, <i>Prelucrarea Lemnului – o pasiune pentru acasă</i> , Ed. Aquila'93, Oradea, 2007.		
*** <i>Caietele restaurării</i> , Ed. ACS, București, 2012- 2024.		

9. Evaluare

Tip activitate	9.1 Criterii de evaluare ⁴	9.2 Metode de evaluare ⁵	9.3 Pondere din nota finală
9.4 Curs	<i>Corectitudinea exprimării enunțurilor</i>	<i>Examen oral</i>	60%
	<i>Gradul de implicare personală în activitățile de curs</i>	<i>Verificare pe parcurs a prezenței la activitățile de curs semestriale</i>	10%
	<i>Calitatea lucrărilor practice realizate</i>	<i>Examinarea lucrărilor practice semestriale</i>	10%
	<i>Calitatea lucrărilor de documentație realizate</i>	<i>Examinarea lucrărilor de documentație semestriale</i>	10%
9.5 Seminar/laborator	<i>Gradul de implicare personală în activitățile lucrărilor practice</i>	<i>Verificare pe parcurs a prezenței la activitățile lucrărilor semestriale</i>	10%
9.6 Standard minim de promovare			
Cunoașterea principalelor tipuri de degradări ale picturii pe lemn și a elementelor de bază ale operațiilor de restaurare cuprinse în conținutul tematic semestrial al disciplinei.			

⁴ Criteriile de evaluare trebuie să reflecte direct rezultatele învățării vizate la nivel de program de studii, respectiv la nivel de disciplină. Mai concret, se evaluează achizițiile de învățare menționate în rezultatele anticipate ale învățării.

⁵ Se recomandă stabilirea atât a metodelor de evaluare finală, cât și a strategiei de evaluare pe parcurs.

10. Etichete ODD (Obiective de Dezvoltare Durabilă / Sustainable Development Goals)⁶

	☐	Eticheta generală pentru Dezvoltare durabilă						
								
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐
								Nu se aplică nici o etichetă
☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Data completării:

09.12.2025

Semnătura titularului de curs

.....

Semnătura titularului de seminar

.....

Data avizării în departament:

...

Semnătura directorului de departament

.....

⁶ Selectați o singură etichetă, cea care, în conformitate cu [Procedura de aplicare a etichetelor ODD în procesul academic](#), se potrivește cel mai bine disciplinei. Dacă disciplina tratează tema dezvoltării durabile la modul general (de ex. prin prezentarea/introducerea cadrului general al dezvoltării durabile etc.) atunci se poate alocă eticheta generală de Dezvoltare Durabilă. Dacă niciuna dintre etichete nu descrie disciplina, selectați ultima opțiune: „Nu se aplică nici o etichetă”.